

معلم کیست؟

این مقاله

یکی از پنج مقاله‌ی برگزیده‌ی مسابقه‌ی «نقش معلمان از تبدیل خاک به طلا با ارزش تر است» می‌باشد. یادآوری می‌شود، این مسابقه در دوره‌ی گذشته (۸۷ - ۱۳۸۶) در مجله برگزار شد.

نقش معلمان از تبدیل خاک به طلا با ارزش تر است.

مقام معظم رهبری

به آن پرداخته‌اند. حضرت محمد (ص) آموختن علم را از گهواره تا گور توصیه می‌کنند و آن را فریضه‌ای می‌دانند که برای دست یافتن به آن، حتی به دور افتاده‌ترین کشورها نیز باید سفر کرد. مولای متقین و معلم عدالت و راستی حضرت علی (ع) می‌فرمایند: «هر کس به من کلمه‌ای بیاموزد، مرا بنده‌ی خویش ساخته است.»

آیا مقامی بالاتر از این وجود دارد که امام خمینی (ره) شغل معلمی را شغل انبیا نامیده‌اند؟ و این در حالی است که زر و زور هرگز در طول تاریخ به این مقام نرسیده‌اند و نخواهند رسید. توانگرترین اشخاص از لحاظ ثروت، سر خویش را در مقابل علما و دانشمندان خم کرده‌اند و آن‌ها را مورد تکریم و احترام قرار داده‌اند؛ زیرا خودشان می‌دانند که طلا در مقابل علم به پیشیزی نمی‌ارزد.

معلم کیست؟

معلم نه کوزه‌ای لبریز از اطلاعات و فضیلت است و نه کوزه‌گری ماهر و قالب‌ساز، بلکه چون باغبان مهربان و پر حوصله‌ای است که با مهربانی و صمیمیت و حوصله، گل‌های باغ زندگی را می‌پرورد، راهنمایی می‌کند و چراغ راه آنان می‌شود تا رشد کنند.

گل‌های زندگی به باغبانی نیاز دارند که آن‌ها را پرورد و با علم و اخلاق و معرفت آبیاری کند، تا استعدادها بالقوه‌ی آن‌ها به فعلیت درآید، به گل نشیند و ثمر دهد. کار معلمی راهنمایی و ارشاد است. معلم سبب می‌شود آن‌چه وجود شاگرد است، شکوفا شود و به بالاترین درجه از تکامل برسد. معلمی شغل خلاق‌ی است که می‌تواند از شاگرد خجالتی و سر به زیر، انسانی فعال و اجتماعی بسازد. اما آیا طلا قدرت چنین کاری را دارد؟

یکی از مهم‌ترین سازمان‌های اجتماعی که الگوی کلی نهادها و سازمان‌های رسمی به شمار می‌رود و از دیرباز نقشی سازنده و اساسی در بقا و تداوم فرهنگ و تمدن بشری ایفا کرده، آموزش و پرورش است. در این راستا، کشوری که به این امر مهم توجه لازم و جدی را مبذول کند و زمینه‌ی رشد نیروهای انسانی و جوان خود را منطبق بر مقتضیات زمانی و مکانی فراهم سازد. بدون شک در گردونه‌ی جهانی، حرفی برای گفتن خواهد داشت و زمینه‌ی رشد و توسعه‌ی پایدار و همه‌جانبه در آن کشور بیش از پیش فراهم خواهد شد.

پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، در سازمان‌ها و مؤسسات و بخش‌های دولتی و خصوصی، تأثیر چشم‌گیری می‌گذارد و کارایی آن‌ها را افزایش می‌دهد. در صورت بی‌توجهی به این امر مهم و نبود نیروهای متخصص مورد نیاز در عرصه‌های بالای علمی، کشورها به نیروهای بیگانه نیازمند می‌شوند که قطعاً دست‌های استعمار علمی و فرهنگی، از این لحاظ تأثیر عمیقی بر جلوگیری از بومی شدن علوم در کشور خواهد گذاشت. یک کشور هر چند از نظر منابع طبیعی و ثروت غنی باشد، در صورت نبود نیروی انسانی کارآمد، نیاز به بیگانگان، باعث به یغما رفتن این ثروت‌های ملی می‌شود. مانند آن‌چه در آفریقای جنوبی اتفاق می‌افتد؛ با این‌که ۵۱ درصد طلای دنیا و بیش از یک سوم الماس جهان در این کشور قرار دارد.

معلم و علم‌آموزی از دیدگاه ائمه

تعلیم و تعلم از چنان فضیلت و ارزشی برخوردار است که پیامبر گرامی اسلام و ائمه‌ی اطهار، در احادیث بسیاری

یک جامعه بدون داشتن افراد سالم از نظر جسمی، روحی و عقلی، با وجود داشتن تمام امکانات مادی و ثروت، ناموفق است. ثبات و پایداری یک جامعه و فرهنگ و تمدن آن، منوط به داشتن دانشمندان و علماست. در صورتی که نیروی انسانی کارآمد در جامعه نباشد، ساده‌ترین مشکلات و بیماری‌ها آن را زمین‌گیر می‌کند، مانند آنچه که در طول تاریخ بارها اتفاق افتاده است. بیماری‌های همه‌گیری که امروزه به راحتی درمان می‌شوند و یا با واکسن قابل پیشگیری هستند، در روزگاری طولانی جان بسیاری را گرفته‌اند؛ بی‌آنکه تفاوتی بین غنی و فقیر قائل شوند. یعنی مرگ هم به سراغ پول‌دارها آمده و هم به سراغ فقرا. اما آنان که توانستند با این مشکلات بجنگند و درمانی برای بیماری‌ها بیابند، دانشمندانی بودند که در سایه‌ی مربی و معلم خویش علم و دانش آموخته بودند و با پشتکار و تلاش به حل مشکل نائل آمدند. از طرف دیگر، انسان برای سعادت‌مندی در دنیا و آخرت، نیازمند آموختن علم و معرفت است. در این راه،

با جهان‌شناسی شروع می‌کند و بعد به خودشناسی و خداشناسی می‌رسد. معلم و مربی کسی است که دانش‌آموزانی را می‌پرورد که خود معلمانی می‌شوند برای نسل‌های بعد؛ معلمانی که با رفتار خود به همه می‌آموزند شیوه‌ی درست زندگی کردن چیست، عشق واقعی کدام است و چگونه می‌توان عاقبت به خیر شد. آن‌هایی که همه‌ی لذایذ و مادیات دنیا را برای اهلش می‌گذارند و برای دفاع از خاک و ناموس میهن به جبهه‌ها می‌شتابند و در دفتر زندگی درس بزرگ حماسه و ایثار را می‌نویسند؛ درسی که در مکتب معلم بشریت حسین (ع) آموخته بودند. حال خودتان قضاوت کنید، کدام با ارزش‌تر است؟ معلمی یا تبدیل خاک به طلا که حتی نمی‌توان ذره‌ای از آن را به آن دنیا برد تا هنگام گذشتن از صراط به کار آید. اما آنان که از خود نام نیک به جا گذاشتند و خود معلم شدند، چه ذخیره‌ای برای آخرت اندوختند؛ نامی ماندگار برای تمام دوران و پرونده‌ای پر از نمره‌های عالی برای عرضه در پیشگاه حضرت باری تعالی.